

DR. KELE MÁRIA

jogász,

rehabilitációs szakember

Fogyatékoság – jog – integráció

A fogyatékoság megközelítésére több modell is létezik: az orvosi modell, a szolidaritási modell, a társadalmi modell. Az emberi jogi megközelítés pedig azt tartalmazza, hogy a fogyatékos ember számára ugyanazokat az emberi jogokat kell biztosítani, mint bárki más számára. Ezeknek az egyenlő jogoknak pedig az élet valamennyi területét le kell fedniük.

Ezen belül most röviden a joggal, a társadalommal és a fizikai környezettel összefüggő kérdésekbe tekintsünk bele, mivel mindhárom alapvető kérdéseket tartalmaz a fogyatékosággal élő emberek vonatkozásában és elengedhetetlenül fontos alapját képezi a mindennapi életüknek. A felsorolt három területet nem lehet élesen elhatárolni egymástól, szorosan összefüggenek és sokszoros átfedések is vannak közöttük.

Magyarországon a fogyatékosággal és az ezzel kapcsolatos kérdésekkel számos jogszabály foglalkozik, és folyamatosan kerülnek bele a részletszabályokba is fogyatékosággal élő személyeket érintő rendelkezések. Alapvető az Alkotmány, a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény és az egyenlő bánásmódról szóló törvény, amely jogszabályok átfogó és általános szabályozásokat tartalmaznak. A részterületeknél pedig a munka, az építésügy, az oktatás, a közbeszerzés és a szociális ellátások területén is megjelennek fogyatékoságot érintő szabályozások. Ezek közül az építésügyi szabályozások körébe tartozik a fizikai környezet kialakításának kérdésköre is. A fizikai környezet nagymértékben befolyásolja, hogy a mindennapi élet mely területein tudnak a fogyatékosággal élő személyek megjelenni és teljes értékűen részt venni. Jelenleg a közhasználatú épületekre vonatkozóan tartalmazza az akadálymentes kialakítás követelményét a magyar jog, amely az önálló, a kényelmes és a biztonságos használatot jelenti. A közhasználatú épület fogalmának a meghatározásakor pedig a közösség általi használatra helyezi a hangsúlyt a jogalkotó és nem tesz különbséget az épület és a környezet által ellátott funkciók alapján. Amennyiben mind a jogszabályok, mind pedig a fizikai környezet megteremtik és teljesítik az akadálymentes és egyenlő élethez szükséges feltételeket, még akkor is gátat jelenthet a társadalomnak a fogyatékosághoz való hozzáállása. Az említett há-

rom terület közül ez a legnehezebben és talán a leglassabban alakítható. Mind az egész társadalom, mint pedig az egyes személyek gondolkodásmódjának formálása és előítéleteiknek csökkentése nagy kihívást jelent. A valódi szemléletváltásra és elfogadásra a társadalom ép és fogyatékosággal élő tagjainak körében is nagy szükség van, hogy a jogszabályokban lefektetett egyenlőség ténylegesen is megvalósulhasson.

További információ és kapcsolat:

e-mail:

fogyat77@socio.mta.hu

telefon:

Laki Ildikó: 20/384-5340

Sulyok Tamás: 20/924-7992

A konferencia támogatója az Apponyi Albert Mecenatúra Program

*„A végtelékig elmegyünk, ha
az illúzióinkat bántják.
S miután az illúzió alapján véve
nem más, mint egy kellemes hazugság,
hajlandóak vagyunk akár
tíz kellemetlent is hazudni, csak
az az egy kellemes megmaradjon.
Hazugságból élünk és
hazugsággal védekezünk.”*

(Molnár Ferenc)